

Sinan GÜNER
NVİ Genel Müdürü

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri ve

BİLİŞİM

içişleri Bakanlığı kamuoyunda her ne kadar güvenlik faaliyetleriyle ön planda olsa da, bir devletin varlığından söz edilebilmesi için gerekli olan en temel kayıtlardan biri olan nüfus bilgilerinin kaydını gerçekleştiren Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün (NVİ) faaliyetleri ile de vatandaşlarımıza önemli hizmetler sunmaktadır.

Günümüzde küreselleşme ve bilgi çağının doğurduğu ihtiyaçlar ve sunduğu imkânlar; özellikle de giderek artan nüfus hareketleri ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeler ile kamu yönetimi anlayışındaki yeni değişiklikler, nüfus hizmetlerinin daha etkin, güvenilir ve süratli bir şekilde yürütülmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu çerçevede; NVİ Genel Müdürlüğü, nüfus kayıt sistemini çağımızın gereklerine ve yeni yönetim anlayışına uygun bir yapıya kavuşturmak amacıyla, kısaca MERNİS olarak ifade edilen, Türkiye'de ve dünyada ülkemizin gurur kaynağı olan "Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi" projesi ile nüfus konusunda elektronik dönüşümü başlatmıştır. Kimlik Paylaşımı Sistemi, İş Sürekliliği Merkezi, Adres Kayıt Sistemi, Mekânsal Adres Kayıt Sistemi, Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı, Pasaport ve Sürücü Belgeleri, Dijital Arşiv ve e-Vatandaşlık projeleri ile de bu süreci geliştirmeye devam etmektedir.

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünce tamamlanan ve devam eden projeler:

Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) Projesi

MERNİS, tüm nüfus kayıtlarını elektronik ortama aktararak merkezi bir yapıda tutulmasını, bu bilgi-

Proje, dünyada ilk e-devlet projelerinden olup, ülkemizdeki ve Avrupa'daki tüm projelere de ilham kaynağı olmuştur.

lerde meydana gelen her türlü değişikliğin ülkenin dört bir tarafındaki birimlerden anlık olarak güncellenmesini ve bir ağ üzerinden güvenli paylaşımını sağlayan bir projedir.

Proje, dünyada ilk e-devlet projelerinden olup, ülkemizdeki ve Avrupa'daki tüm projelere de ilham kaynağı olmuştur. Projeyle bilgilerin güvenli paylaşımı, hızlı güncellenmesi ve vatandaşa verilen hizmetteki hızın ve verimin de artması amaçlanmıştır. Proje kapsamında vatandaşlarımıza T.C. kimlik numarası verilerek; ülkemizde kurumların vatandaşlarımız için kullandığı farklı numaralandırma ve işaretleme sistemleri sona erdirilmiştir. Proje güvenilir bilgi desteği ile devletin iş ve işlemlerinde hızın artmasını sağladığı gibi uyguladıkları elektronik devlet projelerinin de giriş anahtarı olmuştur.

MERNİS, 1970'li yıllarda planlanıp 1980'li yıllarda projelendirilmiş; 1998-1999 yıllarında yoğun bir çalışmadan sonra 122.145.860 kişi kaydının bilgisayar ortamına aktarılması ve kayıtlara kimlik numarası verilmesini müteakip; 2000-2008 yılları arasında merkezi sunucu, depolama ve yedekleme sistemlerinin hazırlanması ile hayata geçirilmiştir.

MERNİS, Türkiye'nin ilk ve en büyük ulusal bilişim projelerinden birisidir. Kurum ve kuruluşlarca kişilere yönelik yapılan işlemler ve sunulan hizmetlerde nüfus kayıtları esas alındığı için e-devlet yapısının omurgasını teşkil etmektedir.

Kimlik Paylaşımı Sistemi (KPS) Projesi

MERNİS projesi içinde ortaya çıkan yeni ihtiyaçlara ve gelişmelere göre NVİ Genel Müdürlüğünce yeni

projeler üretilmekte olup, bu kapsamda öncelikle MERNİS projesinin devamı niteliğinde olan Kimlik Paylaşımı Sistemi (KPS) hizmetinin uygulamaya konulması hedeflenmiştir.

Kurumlar verdikleri birçok hizmette kişiye ait kimlik bilgilerine ve nüfus olay bilgilerine ihtiyaç duymaktadırlar. KPS projesi öncesinde, ihtiyaç duyulan bu bilgiler kâğıt ortamında vatandaşlarımızdan ya da NVİ' den temin edilerek kullanılmaktaydı. Bunların yanı sıra kişilerin kimlik bilgilerinde, durumlarında, medeni hallerinde meydana gelen değişiklikler de ilgili kurumlara yazışmalarla iletilmekteydi.

Tüm bu süreç; zaman, insan gücü ve maliyetler açısından kayıplara yol açmaktaydı. NVİ Genel Müdürlüğü olarak bu kayıpları ortadan kaldırmak amacıyla, MERNİS Projesiyle oluşturulan merkezi veri tabanındaki kayıtların elektronik ortamda kamu kurum ve kuruluşlarının paylaşımına sunabilmek için Kimlik Paylaşımı Sisteminin (KPS) gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

İlk aşamada kamu kurum ve kuruluşlarının bu sistemle ilgili görüş ve talepleri alınarak değerlendirme çalışmaları yapılmıştır. Bildirilen görüşler doğrultusunda çalışmalar sonuçlandırılarak 2004 yılı sonunda KPS hazır hale getirilmiştir.

KPS, NVİ Genel Müdürlüğü merkezi veri tabanında tutulan kayıtların (kişi ve adres bilgileri) sınırlı bir şekilde, KPS servisleri aracılığı ile çevrimiçi (online) 7/24 esasına göre, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu hizmeti sunan diğer kişilerin paylaşımına sunan bir sistemdir.

KPS ile kurum ve kuruluşların ihtiyaç duydukları nüfus kayıt örneği ve yerleşim yeri adresi gibi bilgi

ve belgeleri nüfus müdürlükleri ile yazışma yapmadan veya vatandaşlardan istemeden doğrudan ve anında KPS'den temin etmesi, böylelikle devletimizin öncelikli hedeflerinden olan bürokrasinin ve kırtasiyeciliğin ortadan kaldırılması, nüfus hizmetlerinde sürat ve etkinliğin sağlanarak vatandaşlarımızın yaşamının kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

Gelinen noktada KPS'den 2000'e yakın kurum hizmet almakta ve yıllık ortalama 10 milyar sorgu yapılmaktadır.

İş Sürekliliği Merkezi (İSM) Projesi

NVİ Genel Müdürlüğü tarafından verilen hizmetlerin kesintisiz yürütülmesi önemlidir. Bu amaçla, Konya' da Ankara' da ki ile birebir aynı ikinci bir merkezi veri tabanı oluşturulmuştur.

Bu projenin tamamlanması ile nüfus verilerinin doğal afet ve olağanüstü durumlara karşın korunmasının yanında, her iki merkezin (Ankara-Konya) eş zamanlı olarak hizmet verebilmesi, bir merkezin çalışamaz hale gelmesi durumunda kesinti yaşanmadan diğer sistem üzerinden hizmet verilmeye devam edilmesi mümkün hale gelmiştir.

Bu proje arasında yaklaşık 300 km. mesafe bulunan iki ayrı yerden yük dengeli, anlık olarak her iki veri merkezindeki verilerin eşit olmasının sağlanması ve kesintisiz hizmet sunma özelliğine sahip iş sürekliliği anlamında Türkiye'de ilk ve şu ana kadar tek projedir.

Adres Kayıt Sistemi (AKS) Projesi

Adres Kayıt Sisteminin oluşturulması için yapılan çalışmalar ile 5490

MERNİS Projesiyle oluşturulan merkezi veri tabanındaki kayıtların elektronik ortamda kamu kurum ve kuruluşlarının paylaşımına sunabilmek için Kimlik Paylaşımı Sisteminin (KPS) gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

sayılı Kanun ile adreslerin belli bir standarda kavuşturulması, adres bilgilerinin elektronik ortamda merkezi bir yapı içerisinde her an güncel olarak tutulması öngörülmüştür.

Kişi bilgilerinden bağımsız olarak il/ilçe/köy/mahalle/cadde/sokak/dış kapı/iç kapı numaraları gibi adres bileşenlerinin yer aldığı Ulusal Adres Veri Tabanı (UAVT) oluşturulmuştur. UAVT yetkili idarelerce (belediye, il özel idareleri, organize sanayi bölge müdürlükleri) güncellenmektedir. Yerleşim yeri ve diğer adres bilgileri Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numaraları ile eşleştirilmiştir.

Bu sistem ile nüfus sayımı ve tespitlerinin her an ve ilave maliyet gereksizdirin yapılabilmesi, seçmen kütüklerinin güncellenmesi, tebligatların hızlı ve zamanında yapılabilmesi, yatırım ve planlamaların yerleşim yerine göre yapılması, kent bilgi sistemlerinin dinamik bir yapıya kavuşturulması, aile hekimliği, acil servis, okul kayıtları gibi uygulamalara katkı sağlanmıştır.

Kimlik kartı ile sağlanan hizmetlerde, hizmetin özelliğine göre; görsel, elektronik ve biyometrik olmak üzere farklı güvenlik seviyelerinde kimlik doğrulama yöntemleri kullanılmaktadır.

Mekânsal Adres Kayıt Sistemi (MAKS) Projesi

Proje, Bilgi Toplumu Stratejisi Eylem Planında 50 no'lu eylem olarak yer almaktadır.

Bu proje ile adres verilerinin koordinat verileri ile tanımlanarak mekânsal nitelik kazanması, numarataj işlemlerinin merkezden takip edilmesi, CBS tabanlı kent bilgi sistemlerinin merkezi veri tabanı ile entegrasyonunun sağlanması, yapı ruhsatı başvuru sürecinin elektronik ortama aktarılması, yapı kullanım ve değişiklik izni ile cins değişikliği işlemlerinin elektronik ortamda yapılabilmesi hedeflenmiştir. Projenin yaygınlaştırma çalışmaları devam etmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı (TCKK) Projesi

Mevcut nüfus cüzdanlarının yerine kullanılan yeni kimlik kartları; 10 yıllık kullanım ömrüne sahip, polikarbon materyalden oluşan, temaslı ve temassız yonga içeren ve uluslararası standartlara uygun (ICAO) en gelişmiş güvenlik öğelerini içinde barındıran ve vatandaşa ait nüfus, fotoğraf ve biyometrik verinin kart üzerindeki temaslı

yongaya güvenli bir şekilde kaydedilmesi ve bu işlemde sonra yetkisz kişiler tarafından kartın yeniden üretilmesini ya da kart içindeki bilgilerin değiştirilmesini olanaksız hale getirecek şekilde tasarlanmıştır.

Kimlik kartı ile sağlanan hizmetlerde, hizmetin özelliğine göre; görsel, elektronik ve biyometrik olmak üzere farklı güvenlik seviyelerinde kimlik doğrulama yöntemleri kullanılmaktadır. Yonga üzerinde biyometrik veri de yer almakta olup, bu sayede farklı kurum ve kuruluşların güvenli kimlik doğrulaması yapmasına imkân sağlanmaktadır.

Pasaport ve Sürücü Belgeleri Projesi

29 Ekim 2016 tarihli ve 29872 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "676 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" 26 nci maddesinde yer alan "Emniyet Genel Müdürlüğünce yürütülen pasaport ve sürücü belgesi hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler, bir yıl içerisinde Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devredilir." hükmü doğrultusunda pasaportların ve sürücü belgelerinin üretilmesi ve dağıtılması NVİ Genel Müdürlüğü tarafından yapılacaktır.

Bu kapsamda gerekli altyapının oluşturulması, donanımların temini, yazılım ve entegrasyonların gerçekleştirilmesi, veri aktarımı ve personel eğitimlerinin yapılarak; sorunsuz bir devir işlemini yürütmek amaçlanmıştır. Konu ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

Dijital Arşiv (DAP) Projesi

Proje, TÜBİTAK Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini

Bürokrasi ve kırtasiyeciliği azaltacak olan DAP projesi ile kağıt ortamında yapılan belge paylaşımları online ortamda sağlanarak, ciddi bir kaynak ve zaman tasarrufu sağlanmış olacaktır.

Destekleme (1007) Programı kapsamında başlatılmıştır.

Proje kapsamında; milli olarak geliştirilen Osmanlıca ve Türkçe matbu karakter tanıma (OCR) ve akıllı karakter tanıma (ICR) çalışmaları yapılmış; belge ontolojisi çalışmaları ile yaklaşık 2.595.051 adet belgenin tarama, indeksleme ve kalite kontrol işlemleri yapılarak elektronik ortama aktarma çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Proje ile NVİ Genel Müdürlüğünde bulunan Osmanlıca ve Türkçe aile kütükleri, özel kütükler ve diğer arşivlik evrakın tamamı taranarak elektronik ortama aktarılacaktır.

Yaygınlaştırma ihalesi yapılmış olup teknik çalışmalar devam etmektedir. Devam eden proje ile nüfusla ilgili kütükler ve dayanak belgeleri taranarak bilgisayar ortamına aktarılacak, online sorgulanabilir ve paylaşılabilir hale gelecektir.

Bürokrasi ve kırtasiyeciliği azaltacak bu proje ile kağıt ortamında yapılan belge paylaşımları online ortamda sağlanarak, ciddi bir kaynak ve zaman tasarrufu sağlanmış olacaktır.

e- Vatandaşlık (EVS) Projesi

Proje, Bilgi Toplumu Stratejisi Eylem Planında 52 no'lu eylem olarak yer almaktadır.

Projenin 1 inci aşaması 2010 yılı sonunda tamamlanarak, Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin işlemlerin tüm süreçlerinin elektronik ortamda yürütülmesi sağlanmıştır.

Projenin 2 nci aşaması 2012 yılı sonunda tamamlanarak, doğum, evlenme, boşanma, kayıt düzeltme gibi diğer kurumlar tarafından hazırlanan dayanak belgelerinin elektronik ortamda iletilebilmesi ve MERNİS veri tabanına tescil edilebilmesi için gerekli yapı oluşturulmuştur.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu Ek Madde 2 uyarınca, nüfus olayları ve adrese ilişkin dayanak belgesi düzenleyen kurumlara veya dış temsilciliklere bu belgeleri elektronik ortamda gönderme ya da tescil yetkisi verilmesine İçişleri Bakanlığı yetkili kılınmıştır. Bakanlıkça verilen yetkilendirmeler doğrultusunda ilgili kurumlar ile genel uygulamaya geçiş için entegrasyon çalışmaları başlamıştır.

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün yürütmüş olduğu e-Devlet projeleri kamu kurum ve kuruluşları açısından değerlendirildiğinde;

Devlet yönetiminin şeffaflaştırılmasına, verilen kamu hizmetlerinin daha hızlı ve kolay ulaştırılmasına, kâğıt, posta ve zaman maliyetlerinin azaltılmasına, verilen hizmetlerde

hata paylarının yok denecek ölçüde düşürülmesine, yurttaşların devlet yönetimine katkıda bulunmasına, kamu kurum ve kuruluşları arasında iş birliği ve koordinasyonun sağlanmasına katkıda bulunmak gibi birçok yararları olmuştur.

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından e-Devlet uygulamasından hali hazırda; Adres Değişikliği Bildirimi, Nüfus Kayıt Örneği Belgesi Sorgulama (Kişi, Aile, Nüfus Aile), Nüfus Kayıt Örneği Belgesi Doğrulama, Yerleşim Yeri ve Diğer Adres Belgesi Sorgulama, Yerleşim Yeri ve Diğer Adres Belgesi Doğrulama, Geçici Kimlik Belgesi Sorgulama, Geçici Kimlik Belgesi Doğrulama ve NVİ Adres Bilgilerim hizmetleri vatandaşlarımızın hizmetindedir.

e-Devlet projeleri ve e-Devlet üzerinden verilen hizmetler vatandaşlar için değerlendirildiğinde;

Talep ve beklentileri doğrultusunda kamu hizmeti almasını, kamu hizmetlerine daha hızlı ve kolay erişebilmesini, gereksiz yazışma ve bürokrasi işlemlerine daha az vakit harcamasını, istediği bilgiye internet üzerinden 7/24 ulaşım sağlayabilmesini, mekân sınırlaması olmadan kamu hizmeti alabilmesini ve ulaştığı bilgiler ölçüsünde devlete güveninin artmasını sağlamıştır.

1970'li yıllarda nüfus verilerinin planlı bir şekilde tek bir kaynaktan toplanarak paylaşılmasını hedefleyerek başlayan NVİ Genel Müdürlüğü'nün e-dönüşüm serüveni, 21 inci Yüzyılın ihtiyaçlarına ve teknik alt yapısına uygun bir hizmet sağlayıcısı haline gelmesiyle devam etmektedir.

Günümüzde emniyet ve asayiş birimleri, adliyeler, bankalar, havalimanları ve sınır kapıları, tapu idaresi, mahalli idareler, sağlık ve sosyal güvenlik kuruluşları gibi kamu hizmeti sunan yüzlerce kurumun tüm faaliyetleri; NVİ Genel Müdürlüğü'nce oluşturulan, güncellenen ve yeni projelerle gelişimi sağlanan veri kaynağı ile başlamakta ve sürdürülmektedir.

NVİ Genel Müdürlüğü'nün elektronik hizmetlerinin kısa bir süreliğine dahi aksaması durumunda, tüm Türkiye'deki kurum ve kuruluşların hizmet veremez hale gelme ihtimali; Genel Müdürlüğü'nün verdiği hizmetlerin önemini ve ciddiyetini ortaya koymaktadır.

Önümüzdeki dönemde merkezi veri tabanına eklenen coğrafi bilgi sistemleri verileri, adres bilgisi, fotoğraf ve parmak izi gibi biyometrik verilerin artan çeşitliliği, kurumun sorumluluk ve görevlerinin artarak devam edeceğini göstermektedir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu Ek Madde 2 uyarınca, nüfus olayları ve adrese ilişkin dayanak belgesi düzenleyen kurumlara veya dış temsilciliklere bu belgeleri elektronik ortamda gönderme ya da tescil yetkisi verilmesine İçişleri Bakanlığı yetkili kılınmıştır.